

Siunnersuut uunga: Inatsisartut inatsisaat nr. xx ulloq xx xxxx Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaannut nr. 7, 7. december 2009-imeersoq allannguutissamut tunngasoq (aatsitassat pillugit inatsit) (Innuttaasut piaartumik akuutilernissaat kiisalu tamanut ammasumik tusarniaaneq)

pillugu

Aatsitassanut Ataatsimiititaliap

ISUMALIUTISSIISSUTAA

Siunnersuutip aappassaaneerpeqarnerani saqqummiunneqartoq

Ataatsimiititaliaq suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Gerhardt Petersen	(A)	siulittaasoq
Doris Jakobsen	(S)	siulittaasup tullia
Saxtorph Didriksen	(S)	Sinniisoq
Per Berthelsen	(S)	Sinniisoq
Agathe Fontain	(IA)	
Naaja Nathanielsen	(IA)	
Kalistat Lund	(IA)	
Evelyn Frederiksen	(S)	Sinniisoq

UPA2014-imi ulloq 26. marts 2014 siullermeerinninnerup kingorna ataatsimiititaliap siunnersuut misissorpaa isumaliutigisanilu Inatsisartunut matumuuna nassiullugit.

1. Siunnersuutip imaa siunertaalu

Aatsitassarsiornermi suliniummut aalajangersimasumut atatillugu innuttaasut qanoq pitsaasumik peqataatinneqarsinnaanerit, pingaartumillu innuttaasut qanoq ilisukkut naammattumik piviusumillu peqataatinneqartutut taasariaqarnerat annertuumik ukiuni kingullerni oqallisigineqarput. Aatsitassarsiornermi suliniutit pillugit tusarniaanermi innuttaasunik peqataatitsisarnermut tunngavissat erseqqissarneqarnissaat inatsisissatut siunnersuutikkut siunertarineqarpoq. Siunnersuummi uuliamik gassimillu suliniutit aammalu aatsitassarsiornermi suliniutit pineqarput. Suliassaqarfimmi najoqqutarisassat periutsillu atuuttut siunnersuummi allaavigineqarput, taakkulu aatsitassanut inatsimmi maanna ilanngunneqassallutik.

1.1 Tusarniaanernut atatillugu periutsit inatsimmi allassimasunnigortinneqarnerat

Aatsitassarsiornermi suliniutinut atatillugu tamanut tusarniaasarnerni tunngavissat pisortatigoortut inatsisissatut siunnersuummi allanneqarput, taamaaliornikkut suliniummut aalajangersimasumut sumi, qaqugukkut atugassarititaasullu suut malillugit innuttaasut isummaminnik oqaatiginninnissaminnut periarfissaqarnersut innuttaasunut erseqqissarumallugu.

1.2 Piareersaataasumik tusarniaaneq

Inatsisissatut siunnersuut oqariaatsimik "piareersaataasumik tusarniaaneq"-mik imaqarpoq. Tassaavoq allakkatigut tusarniaaneq aatsitassarsiornermi suliniutip aallartinneqarneranit siusissukkut ingerlanneqartartoq. Aatsitassarsiornermi ingerlatseqatigiiffik misissueqqaarnernut aatsitassanut inatsimmi najoqqutarisassat naapertorlugit suliarissallugit pisussaaffigisaminut atatillugu suliniummut missingiusiortarpoq inatsisissatut siunnersuut manna malillugu tamanut nassiunneqartussamik aammalu allakkatigut "piareersaataasumik tusarniaassutigineqartussamik".

Piareersaataasumik tusarniaaneq siunnersuut malillugu ullunik 35-nik sivisussuseqarsinnaavoq, tamatumani aatsitassarsiornermi suliniutip immikkoortuani siusissukkut suliniummi missingersuummut allakkatigut oqaaseqaateqarnissaminnut innuttaasut periarfissinneqarlutik. Aatsitassanut inatsimmi § 73 aammalu § 76 naapertorlugit Inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniutaasussanik nalilersuineramik (VSB) aammalu Avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuineramik suliarinninnissamik nassaqartumik suliniut inuiaqatigiinnut qanittorisanut sunniuteqartussatut naatsorsuutigineqarpat piareersaataasumik tusarniaaneq aatsaat pissaaq.

1.3 Piffissaq tusarniaaffiusoq

Piffissaq nalinginnaasumik tusarniaaffiusoq inatsisissatut siunnersuummi sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik sivisusseqartinneqarpoq. Piffissaliussaq tamanna ilaatigut Danmarkimi nunamik atuinermi inatsit tunngavigalugu aalajangersarneqarpoq.

1.4 Atortussat suut tusarniaassutigineqartarpat

Tusarniaanermut atatillugu atortussat tamanut saqqummiunneqartartut tassaapput nalunaarusiat marluk tassaasut Inuiaqatigiinni piujuartussamik iluaqutaasumik sunniutaasussanik nalilersuineq (VSB) aammalu Avatangiisinut sunniutaasussanik nalilersuineq (VVM). Aatsitassarsiornermi suliniut aalajangersimasoq pillugu tusarniaanermut atatillugu avatangiisinut aningaasaqarnermullu aammalu inooqataanermut peqqissutsimullu sunniutissat nalilersorneqarnissaat inuiaqatigiinnit soqutigineqarnerpaasoq Naalakkersuisunit nalilerneqarmat. Tusarniaanermi atortussat ilaat innuttaasunit killilimmik

soqutigineqartussatut Naalakkersuisunit nalilerneqartut tusarniaanermut ilanngunneqarneq ajortut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimavoq. Tassunga atatillugu pineqarput atortussat ilaatigut ujarassiornermut teknikimullu attuumassuteqarlutik aatsitassarsiornermik ingerlatseqatigiiffiup qinnuteqaataanut ilaatinneqartut.

1.5 Innuttaasunik ataatsimiisitsinissani piffissaliunneqartut

Tusarniaaneq pillugu ataatsimiinnissaq ullunik 14-inik sioqqullugu aggersaasoqartarnissaa inatsisissatut siunnersuummi aalajangersarneqarpoq. Aammattaaq tusarniaaneq pillugu ataatsimiinnissamik ingerlatsisoq ataatsimiinnerup ingerlanneqarnissaata aammalu sumi ingerlanneqarnissaata nalinginnaasumik ilisimaneqalernissaat pillugu nalunaaruteqarnissamut aalajangersakkakkut pisussaaffilerneqarpoq.

1.6 Innuttaasunik peqataatitsisarneq nukittorsarniarlugu aningaasaateqarfimmik pilersitsineq

Aatsitassarsiornermi suliniummut tunngatillugu sammisaq aalajangersimasoq pillugu misissuinernek innuttaasut soqutigisaqaqatigiiffiillu namminneq ingerlatsinissaminnut aallartitsinissaminnullu atugassanik aningaasanik qinnuteqarnissamut periarfissinniarlugit aningaasaateqarfimmik pilersitsinissamik kissaat siunnersuutip aamma imaraa.

2. Siunnersuutip Inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siunnersuummut maanna ilusimisut iluseqartumut tapersersuineq assigiinngiissitaarmat ataatsimiititaliamit oqaatigineqarsinnaavoq. Siunnersuummi siunertarineqartut piviusunngortinneqarnissaannut tapersiinertik naalakkersuisooqatigiit oqaaseqartartuisa oqaatigaat. Oqaaseqartartut allat siunnersuummut atatillugu nangaassutinik arlalinnik saqqummiussipput, tassunga ilaatigut ilanngullugu piffissap tusarniaaffiusup sivisussusissaa, tusarniaanermi atortussat danskisut kalaallisullu ataatsikkut tamanut saqqummiunneqartarnissaannik kissaateqarnermut atatillugu sivikippallaartutut isigineqartoq. Tusarniaanermut aalajangersakkanut aatsitassarsiornermi suliassaqarfimmut immikkut sammitinneqartunut taarsiullugu immikkut inatsimmik tusarniaanermut innuttaasunillu nalinginnaasumik peqataatitsinerneq tunngassutilimmik suliartoqartariaqartoq oqaaseqartartut ilaat ataaseq isumaqarpoq.

3. Tusarniaanermut akissutit

Siunnersuut piffissami 9. december 2013-imit 22. januar 2014-imut oqartussaasunut, kattuffinnut suliffeqarfinnullu makkununga tusarniaassutigineqarpoq:

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia, Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik, Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik, Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, Kalaallit Nunaanni Sulisitsisut Peqatigiiffiat, NUSUKA, S.I.K., KANUKOKA, Kommune Kujalleq, Kommuneqarfik Sermersooq, Qeqqata Kommunia, Qaasuitsup Kommunia, Nunaoil A/S, NunaMinerals, Transparency Greenland, Avataq – Kalaallit Nunaanni Pinngortitamut Avatangiisinullu peqatigiiffik, Peqatigiiffik 16. August, KNAPK, ICC Greenland, Nuup Kangerluata Ikinngutai, Naalagaaffiup Kalaallit Nunaanni Sinniisua, avatangiisinut ministeriaqarfik, silap pissusaanut nukissiuuteqarnermullu ministeriaqarfik aammalu Greenland Oil Industry Association (GOIA), Pinngortitaleriffik, DCE aammalu Peqatigiiffik Timmiaq.

Makkunanit tusarniaanermut akissutit tiguneqarput: Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfik, Aningaasaqarnermut Nunamullu Namminermut Naalakkersuisoqarfik, Peqqinnissamut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfik, KANUKOKA, Kommuneqarfik Sermersooq, Sulisitsisut Peqatigiiffiat, WWF, Transparency International Greenland, pinngortitamut aqutsisoqarfik (Naturstyrelsen).

3.1. Ataatsimiititaliap tusarniaanermut oqaaseqaatai.

Tusarniaanermut akissutinut ataasiakkaanut aammalu Naalakkersuisut taakkununnga akissutaannut ataatsimiititaliaq oqaaseqaateqassaaq. Inatsisissatut siunnersuummik tusarniaaffigineqartunut piffissaliunneqartup sivilissusianut oqaaseqaateqarnissaminut ataatsimiititaliaq aallarniutigalugu pissutissaqarsorinngilaq. Tusarniaaffigineqartut tusarniaanermut akissumminni tamanna oqaaseqaateqarfigisimannimmassuk.

3.1.1 Inatsisissatut siunnersuummi tusarniaanermut piffissaliunneqartoq

§ 87 b-mut tunngatillugu GA allappoq tusarniaanermut piffissaritinneqartoq sap. ak. 8-sut ilaatigut suliniutissat qanoq annertutigineri apeqqutaallutik sivikippallaarsinnaasoq.

Naalakkersuisut nalinginnaasumik nassuiaatini ima akissuteqarput:

"Tusarniaanermut piffissaliunneqartup Danmarkimi nalinginnaasumik piffissaliunneqartutut atorineqartartup sivilisoqatigaa."

Taamaaqataa WWF-imut atuuppoq:

"Tusarsiaassuuteqarnissap sivilissusaata sap. ak. 8-nik sivilissuseqarneqamut tunngatillugu WWF Verdensnaturfondip oqaatigaa Namminersorlutik Oqartussat eqqumaffigisariaqaraat inuit ataasiakkaat taamatullu kattuffiit mikinerusut atortussat annertuut teknikikkullu oqi-maatsumik allanneqarsimasut tamaasa atuassallugit piffissaqarnermikkut inuttaqarnermik-kullu periarfissaqarnissaq unaminarrtuutissagaat."

Naalackersuisut nalinginnaasumik nassuiaatini ima akissuteqarput:

"Tusarniaanermut piffissaliunneqartup Danmarkimi nalinginaasumik piffissaliunneqartut atorineqartartup sivilisatigaa."

Tassunga atatillugu Naalackersuisut akissutaat naappallaarlunilu akuersaanngissorinarpoq. Tusarniarneqartut akissuteqaataat siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini Naalackersuisut isummerfigisimasuuppatigit aammalu piffissap tusarniaaffiusup danskit periusiat tamakkiisumik malillugu nunatsinni sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik aamma sivilisussuseqartariaqarneranik Naalackersuisut isumaqarnerminnut tunngavilersuillutillu nassuiaatinik saqqummiussisimagaluarpata tamakkiinerusimassagaluarpoq. Tunngavilersuutit taamaattut pigineqarsimasinnaanerata ataatsimiititaliamit mattunneqanngilaq, taakkuli saqqummiunneqanngillat.

Tusarniaaffigineqartut tunngavilersuutaat nunarput ataatsimut eqqarsaatigalugu tunngavissaqartutut isikkoqarput, tamaanimi ilisimaneqarmat kattuffiit suliniaqatigiiffiillu naalackersuinermik ingerlatsinermut attuumassuteqanngitsut Danmarkimisulli allaffissornikkut aningaasaqarnikkullu nukissanik atugassaqarnerat tamatigit naatsorsuutigineqarsinnaanngitsoq.

4. Naalackersuisumik apersuineq

Inatsisissatut siunnersuummik suliarinninnerminut atatillugu Aatsitassanut Ataatsimiititaliap Inuussutissarsiornermut Aatsitassarsiornermullu Naalackersuisoq apersorneqarnissamut aggersarpaa. Ataatsimiititaliap apeqqtai Naalackersuisullu akissutaat isumaliutissiisummut matumunnga ilanngussatut ilanngunneqarput.

5. Ataatsimiititaliap siunnersuummik suliarinninnera

Siunnersuut pillugu apeqqtut pingaarutillit siunnersuutip Inatsisartunit siullermeerneqarnerani nassuiarneqartut ataatsimiititaliap isumaqarpoq. Tassunga atatillugu partiit oqaaseqartartuinit oqaaseqaatit ataatsimiititaliamit innersuussutigineqassapput. Ataatsimiititaliap suliamik ingerlatsinermi inatsisissatut siunnersuutip imarisaanik itisiliiffigineqarnissani siunertaralugu Inuussutissarsiornermut Aatsitassarsiornermullu Naalackersuisoq apersorneqarnissamut aggersarpaa. Inatsisissatut siunnersuummi suliaasaqarfiit pingasut immikkut sammeneqarnissaat ataatsimiititaliap toqqarpaa:

- Inatsisissatut siunnersuutip tusarniaassutigineqarnissaanut piffissaliusseq sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik sivilisussuseqartinneqartoq.
- Atortussat suut qanorlu amerlatigisut tusarniaassutigineqarnissaannik killiliineq.

- Inatsisissatut siunnersuummi Naalakkersuisut ”-sinnaapput” atornagu “-ssapput” atorneqassanersoq.

Paasissutissat Naalakkersuisunit tiguneqartut ataatsimiititaliamit oqaluuserineqarput. Oqaluuserinninnerit taakku aammalu partiit isumaat naalakkersuinikkullu kissaatigineqartut tunngavigalugit inatsisissatut siunnersuutip imarisaasa ilaat Naalakkersuisut tamanna pillugu allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussaqaqarnerisigut allanngortinneqartariaqartut ataatsimiititaliap aallaavittut ataatsimoorfigisinnaavaa.

5.1 Atortussat tusarniaassutigineqartut annertussusiat.

Apeqput ataatsimiititaliap sulinerani annertuumik oqallisigineqarpoq, atortussat tunngaviusumik tamarmik nassiunneqartariaqartut ataatsimiititaliamut ilaasortat ilaat isumaqarmata. Tassunga atatillugu KANUKOKA-p § 87b-mut tusarniaanermut akissutaanut Naalakkersuisut oqaaseqaataat innersuussutigineqarpoq, tassani Naalakkersuisut oqarlutik:

”Paasissutissanik tamavinnik saqqumisitsinissamik piumasagaatip kingunerisinnaavaa, atortussat attuumassuteqavissut paasissutissarpassuit akornanni ersarlunnerulernerat.”

Ataatsimiititaliap naalakkersuisumik apersuineranut atatillugu atortussat tamarmiusut tusarniaaffigineqartunut nassiunneqartassappata tamanna allaffissornikkut akisoorujussuullunilu ajornakusoortorujussuussasoq, tamatumalu peqatigisaanik atortussat annertoourujussuit tusarniaanermi pingaarnertut sammisanik aallussiunnaartitseqataaratarsinnaasut Naalakkersuisoq paasissutissiivoq. Pappiaqqat tusarniaassutigalugit nassiunneqartut paasiuminartumik allanneqartarnissaat siunertarineqartoq, taamaalillunilu suliniut pillugu patajaatsumik ajornanngitsumillu paasisaqarsinnaanissaq siunertaralugu atortussat amerlanernit atuarneqarsinnaallutillu paasineqarsinnaaqqullugit oqaaseqatigiit teknikimut tunngassutillit atortussallu pisariaqanngitsut tamarmik – periarfissaqartillugu – peerneqartartut Naalakkersuisoq paasissutissiivoq. Tamatuma peqatigisaanik tusarniaanermi atortussat allat ilusimittut iluseqartillugit internetikkut tusarniaavikkut saqqummiunneqartartut Naalakkersuisoq paasissutissiivoq, taamaalilluni taakku tusarniaaffigineqartunit soqutiginnittunit pisariaqartinneqarunik tassanngaanniit pissarsiarineqarsinnaaqqullugit.

Periuseq tamanna ataatsimiititaliamit paasineqarpoq aammalu tusarniaanernit pisariitsumik paasiuminartumillu imaqarlutik nassiunneqarnissaat taamaaliornikkut qulakkeerneqartoq isumaqarluni. Tamatuma peqatigisaanik soqutiginnittut nittartagaq aqqutigalugu paasissutissanik allanik aallersinnaanerit qulakkeerneqarpoq. Piffissamit atortussat **tamarmiusut** tamanut saqqummiunneqarnerannit tusarniaanermut piffissaliunneqartup aatsaat aallartittarnera erseqqissaatigineqartariaqartoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

5.1.1 Inatsisissatut siunnersuummut inaarutaasumik oqaaseqaatit

Ataatsimiititaliaq inassuteqaatiminut ingerlaqqinnginnermini tusarniaanerit ingerlanneqartarneri innuttaasunillu peqataatitsisarneq pillugit nalinginnaasumik isummersuutiminik saqqummiussiumavoq. Aatsitassanut tunngasunik tusarniaanermut inatsisitigut sinaakkutissanik aalajangersaanissaq siunnersuutikkut suliniutigineqarmat ataatsimiititaliamit pitsaasutut isigineqarpoq. Tusarniaanerilli pillugit inatsimmik tamanut atuuttumik, tamanut atuuttussanik maleruagassiisumik suliarinnittoqartariaqannginnersoq Naalakkersuisut siunissami isumaliutigisariaqarpaat. Apeqqutip sukumiinerusumik misissorneqarnissaanut Naalakkersuisut apersorneqarnermini tunuarsimaanngitsut ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Ilaatigut aatsitassarsiornermut tunngasutigut tusarniaanissanut atatillugu apeqqarissaarneqartussanik, seqersittakkanik inersuarmiillu apeqquteqartitsisarluni pisarnertut periuseq pinnagu innuttaasunik ataatsimiisitsisarnermut innuttaasunillu peqataatitsisarnermut periutsinik allanik isumaliutiginneqqullugit Naalakkersuisut ataatsimiititaliamit kaammattorneqarput.

5.2 Inatsisissatut siunnersuutip aappassaaneerneqarnissaanut Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuuteqarnissaannik kissaat

Allannguutissatut siunnersuutigineqartussatut kissaatit ataatsimiititaliamit ataatsimoorfigineqarsinnaasut kiisalu ikinnerussuteqartut allannguutissatut siunnersuutissatut kissaatigisaat ataatsimiititaliamit maanna saqqummiunneqassapput.

Tusarniaaffigineqartunit arlalinnit tikkuarneqareersutut inatsisissatut siunnersuummi piffissap tusarniaaffiusup sapaatip akunnerinik 8-nit sapaatip akunnerinut 10-nut sivitsorneqarneranik imaqartumik allannguutissatut siunnersuummik siunnersuutip matuma aappassaaneerneqarnissaanut Naalakkersuisut saqqummiussissasut **ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqtigiit ilaasortaatitaasa** kissaatigaat. Tusarniaanermut piffissarititaasup sivitsorneqarnissaanik taama kissaateqarneq Inuit Ataqtigiinnit paasilluarneqarsinnaavoq. Naalakkersuisut oqarnerattut piffissaliussamik sivitsuinerput aningaasaleerusussutsimut akimmisaartitsinavianngitsoq isumaqarpugut. Tusarniaanermut piffissaliussap sapaatip akunnerinik marlunnik sivitsorneqarnera pissutigalugu aningaasaleerusuttut nunarput tunussappassuk pimoorusinnginnertut isigaarput.

Nunatsinni NGO-t ikittuinnaallutillu angisoorsuunngimmata tusarniaanermullu akissuteqaasiornissaminnut nukissarpassuarnik peqannginnerat ilisimavarput. Taamaattumik immikkut ilisimasalinnit avataaneersunik amerlasuutigut ikiorteqartariaqartarput. Tamannalu soorunami piffissamik immikkut atuiffiusariaqartarpoq, taamatullu piffissaqartikkusuppagut. Naalakkersuisut Danmarkimi maleruagassanut innersuussisaqattaarput, Danmarkimili allaffissornermi oqaatsit arlariit atorneqanngillat, taamaattumillu sanilliunneqarsinnaanatik. Nunatsinni atugassagut allaalluinnarput. Kiisalu tusarniaanermut piffissaliinermi naliuttut

isiginiarneqarneq ajornerat ajornartorsiortitsisarpoq. Taamaattumik piffissaq tusarniaaviusooq ullut suliffiit aallaavigalugit naatsorsorneqartassasoq siunnersuutigaarput. Inatsisissatut siunnersuutini pingaarutilinnik juulli sioqqutitsiarlugu tusarniaassutigalugit nassiuuneqarsimanera, taamaalillunilu tusarniaaffigineqartut tusarniaanermut akissuteqarnissaminnut sivikitsuarsuarmik piffissaqartinneqarsimanerat assersuutissaqartippaarput.

Piffissap tusarniaaffiusup ullormit Naalakkersuisut atortussanik ”**tamanik**” tamanut saqqummiussinerannit atuutilernissaanik imaqartumik inatsisissatut siunnersuummi § 87, imm. 2-mut allannguutissatut siunnersuummik siunnersuutip matuma aappassaaneerneqarnissaanut Naalakkersuisut saqqummiussaqaassat **ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit** qinnuigineqarput. Oqaaseq ”**tamanik**” aalajangersakkamut ilanngunneqassasoq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq.

Aammattaaq inatsisissatut siunnersuummi ukununga allannguutissatut siunnersuummik siunnersuutip matuma aappassaaneerneqarnissaanut Naalakkersuisut saqqummiussissasut **ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit** kissaatigineqarpoq:

§ 87 b, imm. 3, tamatumani ”-sinnaapput” allanngortinneqassalluni uunga ”-ssapput”,

kiisalu inatsisissatut siunnersuummi

§ 95 a, imm. 1, tamatumani ”-sinnaapput” allanngortinneqassalluni uunga ”-ssapput”.

6. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai

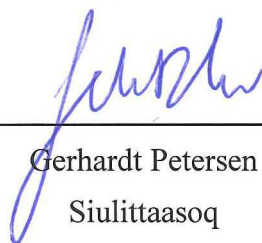
Siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasaqarnikkut kingunerisassat siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allaaserineqarput. Taamaalilluni Naalakkersuisut apeqqut tamanna sukumiisumik misissorsimassagaat aammalu malitsigisaanik aningaasaqarnikkut kinguneqassanngitsoq ataatsimiititaliamit tutsuigineqarpoq. Siunnersuut naatsorsuutiginnngisamik pisortat karsiisa annertunerusumik aningaasartuuteqarnerannik kinguneqassagaluarpit aningaasartuutit taakku aningaasaliissutaareersut iluini akilerneqarsinnaassapput, taamaattoqassappallu suliniutinik allanik tunulliuissisoqartariaqassalluni.

7. Ataatsimiititaliap inassuteqaatai

Ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit kaammattuutit naapertorlugit Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussereerneranni siunnersuut iluserilikkamisut iluseqartoq akuerineqassasoq **ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumumeersut Atassummeersullu** inassutigaat.

Ataatsimiititaliamit isumaqatigiittumit kaammattuutit aammalu ataatsimiititaliamit ikinnerussuteqartunit kaammattuutit naapertorlugit Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik saqqummiussereerneranni siunnersuut iluserilikkamisut iluseqartoq **akuerineqassasoq ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Ataqatiginneersut inassutigaat.**

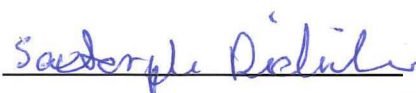
Taama oqaaseqarluni isumaliutissiissummilu oqaatigineqartut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappassaaniigassanngortippaa.

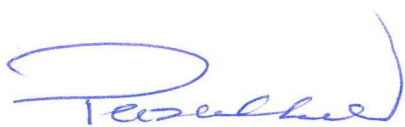
Gerhardt Petersen
Siulittaasoq

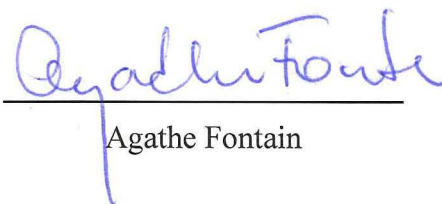
Evelyn Frederiksen

Saxtorph Didriksen

Per Berthelsen

Agathe Fontain

Naaja Nathanielsen

Kalistat Lund

INATSISARTUT

**Inuussutissarsiornermut
Aatsitassarsiornermullu Naalakkersuisoq
Jens Erik Kierkegaard/MAANI**

Ulloq: 28. april 2014

J.nr.: 01.36.03.04-00005

**Inatsisartut Aatsitassanut Ataatsimiititaliaannit ataasinngornermi ulloq 5. maj 2014,
nal. 10.00 ataatsimiittarfik 2-mi apersorneqarnissamut aggeqqusissut**

Aallarniut

UPA2014 imm. 132, aatsitassanut inatsisip tusarniaanermi periutsimut sinaakkutissanik pisortatigoornerusunik aalajangersaavigalugu allanngortinneqarnissaanut tunngasoq Aatsitassanut Ataatsimiititaliamit suliarineqarluni aallartinneqarpoq. Siunnersuutip imarisaa pillugu illit oqaloqatiginissat ataatsimiititaliamit pisariaqartinneqarpoq. Taamaattumik apeqqutit matuma kinguliani allassimasut apeqqutiginissaannut ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsoraq.

Tusarniaanerit pillugit

1) Ujaasinissamik akuersissutinut atatillugu tusarniaanerit eqqarsaatigalugit innuttaasut qanoq inissisimanersut paasissutissiissutigineqassasoq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Tassami piaanissamik akuersissutinik qinnuteqartut maleruaqqusanik malinnissimappata misissuinerillu piumasaqaatigineqartut ingerlassimappatsigit inatsit malillugu itigartinnissaat ajornakusoortorujussuuvoq – taamaattumik siusissorujussuakkut tusarniaasarnissaq pingaaruteqarpoq. Australiami ujaasinerit aallartinngitsulluunniit tusarniaasoqartarpoq.

1a) Ujaasineq suli aallartinngitsoq Australiami tusarniaasoqartarnerata nunatsinni malinneqarnissaa periarfissaasoraajuk?

1b) Australiami peruserineqartup isumassarsiorfigalugu atorneqarnissaanut akimmiffissaqarsoraajuk?

Tusarniaanerit sivisussusii

Piffissaq tusarniaaffiusoq sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik sivisussusilerneqassasoq inatsisissatut siunnersuummi allassimavoq inatsisissatut siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimalluni tusarniaanermut taama piffissaliisarneq Danmarkimi nalinginnaasoq. Nunatsinni najukkani pissutsit pissutigalugit tusarniaanermut piffissaliunneqartoq sivitsorneqartariaqannginnersoq isumaliutigineqarluarsinnaasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Aatsitassarsiornermullu suliniutit pillugit tusarniaanermut atortussat teknikimut tunngasuullutik pisariugajunnerat aammalu iserfiginiarnerat piffissartornarlunilu nukinnik atuiffiusarmat ataatsimiititaliamit matumani eqqarsaatigineqarpoq. Nunatsinni tusarniaaffigisartakkat NGO-llu Danmarkimisulli

annertutigisunik allaffissornikkut nukissanik atugassaqartinneqartut
ilimagineqarsinnaanngilaq.

2.) Piffissap tusarniaaffiusup sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik sivilissuseqartussap
sivitsorneqarnissaa kissaatigineqassappat teknikikkut inatsilerinikkulluunniit
akimmisaarfissaqarpa?

2a) Piffissaq tusarniaaffiusoq assersuutigalugu sapaatip akunnerinik qulinik aqqaneq
marlunnilluunniit sivilissuseqartinneqaleraluarpat aammalu ullormi kalaallisut
nutserneqarnerata tusarniaassutigalugu nassiunneqarnerani aatsaat aallartissappat qanoq
isumaqarfigaajuk? Tassunga atatillugu tusarniaanermi atortut ataatsikkut danskisut
kalaallisullu nassiunneqartarnissaat tamat oqartussaaqataanerat eqqarsaatigalugu
pingaartikkut ataatsimiititaliap ilimagaa.

2b) Piffissap tusarniaaffiup naanerata KINGORNA qanorpiaq sunillu pisoqartassasoq
Naalackersuisunit isumaliutigineqarpa. Pissusiviusut malillugit tusarniaanerit sumulluunniit
atorneqarneq ajortut arlalinnit uparuarneqarluni tikkuarneqarsimavoq. Assersuutigalugu
uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu periusissiaq piffissap tusarniaaffiusup naanerata
aqaguani nassiuusuunneqarpoq.

2bb) Piffissap tusarniaaffiusup naanerata aqaguani taanna pillugu nassuiaammik
nassiuusuineq tusarniaanermik ingerlatsisarneq pillugu innuttaasut tatiginninnerannik
annertusaasutut illit nammineq isigaajuk?

2bbb) Naalackersuisut aatsitassarsiornermut tunngasunik suliaqarnerminni innuttaasunik
ataatsimiisitsinikkut ilisimalikkaminnik il.il. qanoq ilanngussisarnertik pillugu
erseqqinnerusumik nassuiaateqarnissaat siuliani allassimasunut atatillugu
ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Tassunga atatillugu allaffissornikkut/suliaqarnikkut
qanoq iliortoqartarnersoq erseqqissumik allassimasorinanngilaq. Innuttaasut ernumassutaat
uparuaanerilu aatsitassarsiornermi suliap allannguuteqarneranik kinguneqarsimappat?

Inatsisissatut siunnersuummi ilusilersuinnermut tunngasut

Inatsisissatut siunnersuummi § 95-imi allassimavoq:

*”§ 95a. Naalackersuisut aningaasaateqarfimmik pilersitsinnaapput innuttaasut,
ingerlatat inissisimaffiini inuiaqatigiit, Kalaallit-nunaannilu kattuffiit ingerlatamit
kalluarneqartut misissuinissanik aallartitsinermi kiisalu aatsitassarsiornerminni
ingerlatassanut aalajangersimasunut atatillugu ajornartorsiutinik immikkut ittunik
sumiiffinni innuttaasut atugaasigut avatangiisinullu sunniutaasussanik
qulaajaanissami siunnersortinik atuinermi ataatsimiisitsinermullu
aningaasartuutissanut matussutissanik qinnuteqarfigineqarsinaasussanik.”*

3) Aalajangersakkami tassani “-sinnaapput” soq atorneqarpa? Inatsisissatut
siunnersuummut matumunnga atatillugu oqaaseq “-ssapput” atussallugu ersarinnerussasoq
isumaqarfigineqarpoq. Aningaasaateqarfiup innuttaasut peqataatinneqarnerannik
nukittorsaaqqinnermi peqataasinnaanera eqqarsaatigalugu.

3a) Aamma taamaappoq § 87b, imm. 3 eqqarsaatigalugu. Oqaaseq "-sinnaavoq" "-qassaaq"-mik taarserneqartariaqanngila? Aalajangersakkamut siuliani allassimasumut atatillugu oqaaseq "-qassaaq" pinnagu oqaaseq "-sinnaavoq" atussallugu pisariaqavinnersoq erseqqinngilaq.

3aa) Aningaasaateqarfik § 95-imi pilersinneqartussatut eqqarsaatigineqartoq aningaasanut aatsitassanut tunngasutigut arlaannaanulluunniit attuumassuteqanngitsumik misissuisitsinissanut kontomi pingaarnermi 10.06.27-mi immikkoortinneqartunut attuumassuteqarnersoq nassuiaqullugu ataatsimiititaliamit qinnuigineqarputit. Taamaassimappat siunertarisaq, qinnuteqartut il.il. eqqarsaatigalugit ajornartorsiutaasinnaasunik qulaajaasoqartariaqanngila?

Atortussat tusarniaassutigineqartut annertussusiat

Siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimavoq:

"Transparency International Greenland-ip oqaatigaa paasissutissat tamakkivillugit tamanut ammasumik saqqummiutinnginnissaat akunaatsuunera ersarluppoq kiisalu tamanut ammasuunissamik periuseqarnermut tulluuttuunani.

Matumani paasissutissat tamanut ammasumik saqqummiunneqarnissaannik kissaateqannginneq pinewqanngilaq, kisiannilu innuttaasut peqataatinneqartussaata anguneqassappat paasissutissanik naleqquttunik saqqummiusinnissaq ilaammat. Tassami suut tamaasa saqqummiunnissaannik piumasaqarnissap kingunerisinnaammagu paasissutissat pingaaruteqartut paasissutissarpasuit akornanni ersarlussisinnaanerat."

4) Tusarniaanermi imaluunniit tusarniaanivik sioqqullugu tusarniaanermi atortussat tamarmiusut tamanut takusassiarineqarnissaat sooq kissaatigineqannginnersoq tunngavilersoqqullugu ataatsimiititaliamit qinnuigineqarputit.

4a) Apeqqut 4-mut ilassutitut ataatsimiititaliamit paaserusunneqarpoq atortussat imikkoortiternagit tamavimmik tamanut saqqummiunneqassagaluarpata tusarniaassutit qassinik qupperneqassagaluarpat?

4b) Atortussat pingaarutillit takujuminaassisinnaanerat atuartussamut ilitsersuusiornikkut pinngitsoortinneqarsinnaava?

Innuttaasunik ataatsimiisitseriaaseq

5) Innuttaasunik ataatsimiisitseriaasissaq Naalackersuisunit qanoq eqqarsaatersuutigineqarpoq, ullumimi inuit ikittuinnaat oqaaseqartarlutillu tusarneqartarmata. Periutsit allat innuttaasunik amerlanerusunik peqataalersitsisut takorloorneqarsinnaappat? Apeqqarissaarfigineqartussanik, seqersittakkanik takutitsinermik inimillu atorineqartumit apeqquteqartarnermik akissuteqartarnermillu atuineq tamatigut pitsaaneruneq ajorpoq.

5a) Innuttaasunik ataatsimiisitsinissani aggersuni peqataatitsinissamut periutsinik allanik milittaanaissaq Naalackersuisut isumaliutigivaat?

Tusarniaanerit pillugit inatsit tamanut atuuttoq

6) Tusarniaanerit innuttaasunillu peqataatitsinernut tamanut atuuttumik inatsisiliornissamik kissaateqarneq Naalakkersuisunit qanoq isumaqarfigineqarpa? Taamatut inatsisiliortoqannginnissaanut suut pissutaasinnaasut Naalakkersuisunit isigineqarpat?

Ingerlatitseqqittarneq

7) Tusarniaanerit tv-kkut radiukkullu aallakaatinnerisigut innuttaasut peqataatinneqarsinnaanerit pitsaasuusaaq. Tamanna piviusorsioertut Naalakkersuisunit isigineqarpa?

Naalakkersuisumik apersuinermini allanik aamma apeqquteqarnissani ataatsimiititaliap naatsorsuutigaa.

Ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuinerata Naalakkersuisup ataatsimiititaliallu akornanni pingaarnersiuilluni tulleriarinerit anguniakkallu pillugit naalakkersuinermit tunngasumik oqaloqatigiinnertut sapinngisamik iluseqartinneqartarnissaa ataatsimiititaliamit anguniarneqarpoq. Taamatut oqallinneq ammasumik oqallinnertut sapinngisamik ingerlanneqassaaq.

Kiisalu apeqqutit siuliani allassimasut pillugit allakkiamik kalaallisut danskisullu ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuineranut atatillugu pissarsisinneqarnissani ataatsimiititaliap kissaatigaa. Allakkiap kingusinnerpaamik ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuinerata kinguninngua uunga nassiunneqarnissaa qinnutigineqarpoq: Die@ina.gl. Allakkiap ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuinnissaanut nassarneqarpat atorineqarpallu taassuma nuutinnera ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuinerata aallartinnerani ataatsimiititaliap oqalutnaanut ataatsimiititaliallu allattaanut tunniuteqquneqarpoq.

Ataatsimiititaliap sinnerlugu

Gerhardt Petersen

Ataatsimiititaliap siulittaasua

5. maj 2014

Inatsisartut Aatsitassanut Ataatsimiititaliaannit ataasinngornermi ulloq 5. maj 2014, nal. 10.00 ataatsimiittarfik 2-mi apersorneqarnissamut aggeqqusissut

Aallarniut

UPA2014 imm. 132, aatsitassanut inatsisip tusarniaanermi periutsimut sinaakku-tissanik pisortatigoornerusunik aalajangersaavigalugu allanngortinneqarnissaanut tunngasoq Aatsitassanut Ataatsimiititaliamit suliarineqarluni aallartinneqarpoq. Siunnersuutip imarisaa pillugu illit oqaloqatiginissat ataatsimiititaliamit pisari-aqartinneqarpoq. Taamaattumik apeqqutit matuma kinguliani allassimasut apeqqutiginissaannut ataatsimiititaliaq tunngavissaqarsoraq.

Postboks 1601
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 32 56 00
E-mail: isi-
in@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Tusarniaaneri pillugit

1) Ujaasinissamik akuersissutinut atatillugu tusarniaaneri eqqarsaatigalugit innuttaasut qanoq inissisimanersut paasissutissiissutigineqassasoq ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Tassami piiaanissamik akuersissutinik qinnuteqartut maleruaqqusanik malinnissimappata misissuinerillu piumasaqaatigineqartut ingerlassimappatigit inatsit malillugu itigartinnissat ajornakusoortorujussuuvoq – taamaattumik siusissorujussuakkut tusarniaasarnissaq pingaaruteqarpoq. Australiami ujaasinerit aallartinngitsulluunniit tusarniaasoqartarpoq.

Akissut

Ujaasinissamik akuersissutinut – aammalu tassunga tunngatillugu misissueqqaarnissamut akuersissutinut atatillugu – innuttaasut nalinginnaasunik qaqtiguunngitsukkullu piviusorpalaartuunngitsunik paasissutissiivigivallaarnissat pingaartuuvoq. Ujaasinissamut akuersissutit amerlanerpaartaat aatsitassarsiorfinngunngisaannarput, qaqtiguunngitsukkullu akuersissutit ukiualunnguani ujaasereerneri taamaatiinnarneqartarput. Aatsitassanut inatsit malillugu VVM-imik aamma VSB-mik misissuisoqartussaareerpoq, ilanngullugillu inuiaqatigiinnut, avatangiisinullu annertuumik sunniuteqartussaasuni suliniutini tamani tusar-

niaasoqartarnissat, ilaallutik ilaatigut uuliamik ujaasilluni qillerinerit aatsitasarsiornermullu qinnuteqaatit.

Ujaasinissamut akuersissutit soqutigisaqaqatigiinnut pingaarutilinnut, soorlu najugaqarfimmi kommunimut assigisaanullu tusarniaassutigissallugit Naalakkersuisut toqqagarisimavaat. Taamaattumik Kalaallit Nunaanni ujaasinissamut akuersissutinik tusarniaasoqartuarpoq. Tamakku saniatigut innuttaasut aatsitasaqarnermut oqartussaasoqarfiup nittartagaani (www.govmin.gl) takuniaasinnaapput, sumiiffiit qinnuteqarfiusut innuttaasunit takuneqarsin-naatitaallutik.

Tamakku saniatigut suliarisami aalajangersimasumi kikkunnut tamanut ammasunik tusar-niaanerit ingerlannissaannut najoqqutassatigut piunasaqaateqartoqarnerisooq, aammalu qanimut najugaqarfiusuni inuiaqatigiinni innuttaasunik ilanngussuinissamut paasissutissii-nissamullu ingerlatseqatigiiffiit namminneq isumagisaqarnissamut pisussaaffeqarnerisa akornanni immikkoortitsinissaq pingaartuuvoq.

1a) Ujaasineq suli aallartingitsoq Australiami tusarniaasoqartarnerata nunatsinni malinneqarnissaa periarfissaasoraajuk?

Akissut

Nunani allani tusarniaanerit qanoq ingerlanneqartarnerinut Naalakkersuisut tamatigut soqutiginnittuupput, taamaattumillu assersuutigalugu Australiamit Kalaallit Nunaannut misilittakkanik pitsaasunik nuussisoqarsinnaanerata misissornissaanut piareersimallutik. Tassunga atatillugu tamanut ammasunik tusarniaanerit aammalu ujaasinissamik suliamik pilersaaruteqarfinni sumiiffinni najugaqarfinni inuiaqatigiinni innuttaasunik ilanngussuinissamut paasissutissiinissamullu ingerlatseqatigiiffiit namminneq suliarisaasa akornanni immikkoortitsinissaq pingaartuuvoq.

Kalaallit Nunaannit Australiap allaassutigaa nunamut namminerisatut piginnittuusinaasoqarnera, nunap ataaniittunik iluaquteqarsinnaatitaanerit najugaqarfiusuni naalak-kersuisunit isumagineqartuullutik. Australiami ujaasinissamik akuersissutit nalunaarutigi-neqassatillugit tamatigut nalinginnaasumik namminer-sortutut soqutigisaqaqatigiit ilaasarnis-saannik tamanna isumaqarpoq.

1b) Australiami periuserineqartup isumassarsiorfigalugu atorneqarnissaanut akimmiffissaqarsoraajuk?

Akissut

Suliassaqarfimmi Australiami malittarisassianik periusaasunillu assersuussilluni misissuisoqaqqaartinnagu apeqqut tamakkiisumik akineqarsinnaangilaq. Qulaani taaneqartut Kalaallit Nunaannit Australiap allaassutigaa nunamut nammine-risatut piginnittuusinnaasoqarnera, nunap ataaniittunik iluaquteqarsinnaatitaane-rit najugaqarfiusuni naalakkersuisunit isumagineqartuullutik. Nunani allani tusarniaanerit qanoq ingerlanneqartarneri, aammalu Australiami suliassaqarfim-mi sunik misilittagaqartoqarnera Naalakkersuisut tamatigut ammaffigaat.

Tusarniaanerit sivisussusii

Piffissaq tusarniaaffiusoq sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik sivisussusiler-neqassasoq inatsisissatut siunnersuummi allassimavoq inatsisissatut siun-nersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimalluni tusarniaanermut taama piffissaliisarneq Danmarkimi nalinginnaasoq. Nunatsinni najukkani pissutsit pis-sutigalugit tusarniaanermut piffissaliunneqartoq sivitsorneqartariaqannginnersoq isumaliutigineqarluarsinnaasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Aatsitassarsior-nissamik suliniutit pillugit tusarniaanermut atortussat teknikimut tunngasuullutik pisariugajunnerat aammalu iserfiginiarnerat piffissartornarlunilu nukinnik atuif-fiusarmat ataatsimiititaliamit matumani eqqarsaatigineqarpoq. Nunatsinni tusar-niaaffigisartakkat NGO-llu Danmarkimisulli annertutigisunik allaffissornikkut nukissanik atugassaqartinneqartut ilimagineqarsinnaangilaq.

2.) Piffissap tusarniaaffiusup sapaatip akunnerinik arfineq pingasunik sivisus-suseqartussap sivitsorneqarnissaa kissaatigineqassappat teknikikkut inatsisileri-nikkulluunniit akimmisaarfissaqarpa?

Akissut

Tusarniaanermut piffissarititat sivitsornissaat pillugit politikkikkut aalajangius-saqarnissamut pissutsinik akimmiffissaqarpassinngilaq. Taamaattorli nunat allanut industriip unammillersin-naassuseqarnissaanut sinaakkutissatut piumasaaqa-teqartoqarnissaa pingaaruteqarpoq. Sinaakkutitut piumasaaqaatit aalaakkaasut, nunanut allanut aatsitassarsiorfiusunut as-sersuunneqarsinnaasut Kalaallit Nuna-anni aatsitassarsiorfiusup sanaartorfiginissaanut aningaasaliinissamik industriip toqqagaqarnissaanut aalajangiisuusinnaapput. Tusarniaa-nermut piffissarititap sivitsorneqarnera industriimut teknikikkut aporfissaqarfittut, taamaal-laat ukiuunerata nalaata avataani suliassanut suliarineqarsinnaasunut piffissamik atu-gas-sarisamik sivikillisaasussatut misineqassalluni. Aatsitassarsiornermik in-

dustrii nunarsuarmi artorsarfimmiippoq, nunallu aatsitassarsiorfiusut akornanni aningaasaliisoqarnissat pillugit unammillertoqarneq annertusisimavoq. Kalaallit Nunaat unammillersinnaassuseqanngippat aningaasaliinerit Kalaallit Nunaannik avaqqussissapput, taamaalillutalu assorsuaq pisari-aqartitatsinnik akileraarutitigut isertitanik suliffinnillu nutaanik pissarsiaqanngitsuussaagut.

2a) Piffissaq tusarniaaffiusoq assersuutigalugu sapaatip akunnerinik qulinik aqqaneq marlunnilluunniit sivisussuseqartinneqalerualarpat aammalu ullormi kalaallisut nutserneqarnerata tusarniaassutigalugu nassiunneqarnerani aatsaat aallartissappat qanoq isumaqarfigaajuk? Tassunga atatillugu tusarniaanermi atortut ataatsikkut danskisut kalaallisullu nassiunneqartarnissaat tamat oqartussaaqataa-nerat eqqarsaatigalugu pingaartikkat ataatsimiititaliap ilimagaa.

Akissut

Kalaallisuuta, ilusaasullu allat pingaarutillit ullormi tusarniaassutigilerfianni tusarniaanermi aatsaat aallartinneqartarpat. Tusarniaanermut piffissarititaq sapaatit akunnerinut qulinut imaluunniit aqqaneq-marlunnut sivitsorneqarpat nunani allarpassuarni, ilanngullugu Danmarkimi pisartunut naleqqiullugu malittarisassiat sakkortusineqassapput. Taamaattumik piffissarititap sapaatit akunnerinut arfi- neq-pingasunut inissinnissaa Naalakkersuisut naammaginartuutippaat. Tassunga ilanngullugu siunertaq tassaavoq allagaatit kikkunnut tamanut tusarniaas- sutigisaasut paasinartumik allanneqartarnissaat siunertarineqarpoq, taamaalillutik teknikkikkut taaguutaasartut – sapinngisamik – piiarneqartassallutik, paasissutis- salla pisariaqanngitsut tamarmik peerneqartassallutik. Taamaalilluta allagaatinik amerlanerpaanit atuarneqarsinnaallutillu paasinartuusussanik pissarsinissarput neriuutigisinnaassavarput. VSB-mik VVM-imillu nalunaarusiorlunilu teknikki- mut tunngasuunngitsumik eqikkaanermik suliaqarnissanut siunertaq tassaavoq quppernerit teknikkimut tunngasut tusintilikkaat atuaqqaartariaqarnagit inuin- naap suliniutip qanoq ittuuneranik takorluukannersinnaasaanik pilersitsinissaq. Tusarniaanermut piffissarititap sapaatit akunnerinut qulinut imaluunniit aqqaneq- marlunnut sivitsuinikkut tusarniaanermi akissutit pitsaassusaannik itissusaannillu pitsannguissaneramik nassataqarnissaanik naatsorsuuteqarnissaminnut Naalak- kersuisut tunngavissaqanngillat. Paarlattuanik sivitsuineq aatsitassarsiornermi suliniutit aallartisarnissaannut suli aporfissaasutut industriimit msigineqassaaq. Tamanna suliffinnik nutaanik isertitanillu pilersitsisinnaanermut killup tungaanut sunniuteqartitsissaaq.

2b) Piffissap tusarniaaffiup naanerata KINGORNA qanorpiaq sunillu pisoqartasasoq Naalakkersuisunit isumaliutigineqarpa. Pissusiviusut malillugit tusarniaanerit sumulluunniit atorneqarneq ajortut arlalinnit uparuarneqarluni tikkuarneqarsimavoq. Assersuutigalugu uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu periusissiaq piffissap tusarniaaffiusup naanerata aqaguani nassiussuunneqarpoq.

Akissut

Uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu periusissiap nassiussuunneranut pissut-sinik erseqqissaassutiginiarlugu oqaatigisinnaavara periusissiaasumut qisuariaatinik oqaaseqaatinillu innuttaasut saqqummiussisinnaanissaannik isumannaarisussamik, tamannalu ilutigalugu Inatsisartut 2014-imi upernaakkut ataatsimiinneranni oqallissutigisassanut tunniussinissamut piffissaliussat naapertuutsitaralugit ingerlassat aaqqissuullugaasut pineqarmata.

Tusarniaanermut piffissaliussaq sivisunerusup, imaluunniit tusarniaanermi akissutit takkus-simasut sivisunerusumik isumagisarinerisa nassatarisimassagaluarpa 2014-imi upernaami ataatsimiinnermi isumaqatiginniunniutigissallugu oqallissutaasussatut ilanngunneqassappat periusissiap piffissaq eqqorlugu nassiunneqarsinnaasimassannginnera.

Ingerlassami siusissukkut tusarniaanermut akissutit pingaarutillit allat pissarsiaasimapput, taamaalillutillu tusarniaanermut piffissamut killissarititap takkutinninnerani piffissaqarlualuni ilanngussorneqareersimallutik. Ilaatigut tassaapput tusarniaanermut akissutit ilanngussallu allat Aningaasaqarnemrut Nuna-mullu Namminermit Naalakkersuisoqarfimmeersut, soorlulusooq naalakkersuisoqarfiga Peqqissutsimut Attaveqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmik aamma Avatangiisinut Pinngortitamullu Naalakkersuisoqarfimmik oqaloqateqartu-arsimalluni.

Tusarniaanermut piffissaliussap naanerani tusarniaanermi akissutit (nutaat) tamarmik alla-gaammut ilanngussornissaat siunertaralugit misissorneqarlutillu Naalakkersuisunit naliler-neqartuarput. Tamanna siunertaralugu naalakkersuisoqarfik sapaatip akunnerata naanera tamaat, 7. februarimit 9. februar 2014-imit sulisorisani isumalluutaasunik suliaqartitsi-simavoq.

Tusarniaanermut akissutit iluarsiiisutinut/allannguutinut arlalinnut tunngavissiiptut. Tusarniaanermut allakkiami, Naalakkersuisut tusarniaanermut nittartagaaniittuni tusarniaanermut akissutit, tamakkulu allannguutissanik tunngavissiiisuusimani takuneqarsinnaapput.

Tusarniaanermi akissutit suliarinissaannut teknikkikkullu inaarsarneranut, ilanngullugillu nutserinernut piffissaliussaq assupilussuaq nerukissimavoq. Suliarisaaq piginnaasaqarfigillu-arlugulu isumannaatsumillu naammassineqarnera erseqqis-sumik paasisimasaraara. Kingornatigut suliarinneqqinnissamut sivisunerusumik piffissaliineq allaanerusumik inerni-liissummik pissarsisitsisimanaviangilaq.

Hvidbogiliornissamut tunngasumik immikkoortumik nutaamik ilanngussivigalugu VSB-mut ilitersuut (Inuiaqatigiinni Piujuartussamik Iluaqutaasumik Sunniutissanik Naliliineq) nu-tarsagaq nutaaq namminersortut tusarniaanermut nittartagaani ammasumik tusarniaas-sutigineqarpoq. Hvidbogip siunertaa tassaavoq – paasiuminartumik – tusarniaanermut pif-fissarititap nalaani tusarniaanermut oqaaseqaatinik tamanik isumaginnillunilu akissuteqar-nissaaq. Assersuutigalugu hvidbogimi allassimassaaq nalunaarusianut piviusutut allannguutit sumerpiaq inississornissaat. Saniatigut hvidbogi kikkunnit tamanit pissarsiarineqarsinnaas-saaq, taamaalillutik innuttaasut ataasiakkaat oqaaseqaatimik qanoq isumagineqarsimanera takusinnaalissallugu.

2bb) Piffissap tusarniaaffiusup naanerata aqaguani taanna pillugu nassuiaammik nassiussuineq tusarniaanermik ingerlatsisarneq pillugu innuttaasut tatiginninerannik annertusaasutut illit nammineq isigaajuk?

Akissut

Uuliasiornermut aatsitassarsiornermullu periusissiaq saqqamini 8. februar 2014-imik ullu-lerneqarpoq. Tusarniaanerup tunngavissiissutigisaatut allannguutit amerlanerpaat ar-fininngornermi 8.-anni kingusissukkut ilanngussorneqarput. Taamaattumik allagaatit ulluler-neqarlutillu naqitassiarineqarput. Sapaatip akunerata naanerani kingusinnerusukkut iluar-sissutitut ilassutit ataasiakkaat suliarineqarput – quppernerillu suliaqarfigineqartut taarser-neqarlutik. Taamaattumik tusarniaanermut akissutinik ilanngussuilluni inaarutigisatut suliaqarneq ataasinngorneq 10. februar 2014 sioqqullugu naammassisimasutut oqaatigineqarsinnaangilaq. Ilaatigut assersuutitut taasinnaavara akileraaruteqarnermut tunngavi-gisamut tunngatillugu ingerlatseqatigiiffiit arlallit aarleqqutigisaat nalilersorneqartut, tusaatissatut tiguneqartut iluarsaanneqartullu, taamaalilluni ingerlatseqatigiiffiit iluanaarutaasa aamma Government Takep akornanni oqimaatigitiissut naleqqussagaanerulerluni.

Isumaqqanngilanga Naalakkersuisuni suleriaasaaseq arriinnerusooq imminermik aalajangi-nernik pitsaanerusunik nassaqassasutut oqaatigineqarsinnaasoq. Taamaattumik apeqqumiippasissutut tunngavigisatut naatsorsuutigisaaq itigartitta-

riagarpara. Siusinne-rusukkut oqaatigisatut tusarniaanermut akissutininik suliaqarlunilu ilanngussuineranut tunnga-tillugu pisumi piviusumi ingerlassaq tamarmi pilersaaruserluagaavoq.

2bbb) Naalakkersuisut aatsitassarsiornermut tunngasunik suliaqarnerminni innuttaasunik ataatsimiisitsinikkut ilisimalikkaminnik il.il. qanoq ilanngussisarnertik pillugu erseqqinnerusumik nassuiaateqarnissaat siuliani allassimasunut atatillugu ataatsimiititaliamit kissaatigineqarpoq. Tassunga atatillugu allaffissornikkut/suliaqarnikkut qanoq iliortoqartarnersoq erseqqissumik allassimasorinangilaq. Innuttaasut ernumassutaat uparuaanerilu aatsitassarsiornermi suliap allannguuteqarneranik kinguneqarsimappat?

Akissut

2b-mi akissutaasoq innersuussutigerusuppara. Innuttaasut aarleqqutaannik maalaarutaan-nillu ingerlatseqatigiiffiit suliniutaanni, taakkunungalu ilaasutut VSB-mut VVM-imullu nalu-naarusiani allannguutininik qanoq nassataqartitsisimaneri suliniutinut ataasiakkaanut hvid-bogimi erseqqissumik takuneqarsinnaapput. Tamakku saniatigut soqutigisaqaqatigiit arlallit, ilanngullugit suliffeqarfimmi illua'tungerisat, malitsigisaanni IBA-mik isumaqatigiissutitut (illua'tungeriinni pingasuni isumaqatigiissutitut) taaneqartartut suliarinerannut atatillugit ilan-ngussorneqarput, ingerlatseqatigiiffiit VSB-mik nalunaarusiaasa imarisaat piviusutut angu-niakkanut pisussaaffinnullu piviusuunerusumik allatut oqaasertalersorneqartarlutik. IBA-mik isumaqatigiissutit tamakku tamanit pisarsiarineqarsinnaatitaalersarput.

Inatsisissatut siunnersuummi ilusilersuineranut tunngasut

Inatsisissatut siunnersuummi § 95-imi allassimavoq:

”§ 95a. Naalakkersuisut aningaasaateqarfimmik pilersitsisinnaapput innuttaasut, ingerlatat inissisimaffiini inuiaqatigiit, Kalaallit-nunaannilu kattuffiit ingerlatamit kalluarneqartut misissuinissanik aallartitsinermi kiisalu aatsitassarsiorinissani ingerlatassanut aalajangersimasunut atatillugu ajornartorsiutinik immikkut ituninik sumiiffinni innuttaasut atugaasigut avatangiisinullu sunniutaasussanik qulaajaanissami siunnersortininik atuinermi ataatsimiisitsinernullu aningaasartuutissanut matussutissanik qinnuteqarfigineqarsinaasussanik.”

3) Aalajangersakkami tassani “-sinnaapput” sooq atorneqarpa? Inatsisissatut siunnersuummut matumunnga atatillugu oqaaseq “-ssapput” atussallugu ersarinne-russasoq isumaqarfigineqarpoq. Aningaasaateqarfiup innuttaasut peqataatin-neqarnerannik nukittorsaaqqinnermi peqataasinnaanera eqqarsaatigalugu.

3a) Aamma taamaappoq § 87b, imm. 3 eqqarsaatigalugu. Oqaaseq “-sinnaavoq” “-qassaaq”-mik taarserneqartariaqanngila? Aalajangersakkamut siuliani allassi-masumut atatillugu oqaaseq “-qassaaq” pinnagu oqaaseq “-sinnaavoq” atussal-lugu pisariaqavinnersoq erseqqinngilaq.

3-mut 3a-mullu akissutit

Inatsisissatut siunnersuummi § 95 a-mi aalajangersagaq tassaavoq pisussaatisi-nermik aalajangersagaq, aningaasaateqarfiup pilersinnera pillugu Naalackersui-sut nalunaarutikkut malittarisassanik atuutsitaqalernissaannut pisussaatisisoq. Pisussaatisinermik aalajangersakkap nassataraa malittarisassiat erseqqinnerusut aalajangersarnissaannut Naalackersuisut aqutsisoqarfikkut missiliuutitut tunnga-titamik pisinnaaffeqalersinnera. Inatsisini teknikkikkut naliliinerup saniatigut oqaaseq “-sinnaavoq” atatiinnarneqartariaqarpoq. Ingerlateqqillugu aningaasaa-teqarfiup pilersinneqarnerani aningaasanut inatsimmit aningaasat ilanngunneqar-nissaat pillugit Naalackersuisut qinnuteqarfigisassanerat immikkut ittutut atuut-tuuvoq.

3aa) Aningaasaateqarfik § 95-imi pilersinneqartussatut eqqarsaatigineqartoq aningaasanut aatsitassanut tunngasutigut arlaannaanulluunniit attuumassuteqann-gitsumik misissuisitsinissanut kontomi pingaarnermi 10.06.27-mi immikkoortin-neqartunut attuumassuteqarnersoq nassuiaqqullugu ataatsimiititaliamit qinnuigi-neqarputit. Taamaassimappat siunertarisaq, qinnuteqartut il.il. eqqarsaatigalugit ajornartorsiutaasinnaasunik qulaajaasoqartariaqanngila?

Akissut

Aningaasaateqarfinngortussami aningaasanik inissiissutitut aningaasanut inatsimmi taaneqartutut aningaasaliinerup atorneqarsinnaanera isumaavoq. Qin-nuteqarnermik ingerlatsisarnermut aamma aningaasanik atuinermut erseqqinne-rusunik malittarisassiortoqarumaarpoq.

Atortussat tusarniaassutigineqartut annertussusiat
Siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini allassimavoq:

”Transparency International Greenland-ip oqaatigaa paasissutissat tamakkivil-lugit tamanut ammasumik saqqummiutinnginnissaat akunaatsuunera ersarluppoq kiisalu tamanut amma-suunissamik periuseqarnermut tulluuttuunani.

Matumani paasissutissat tamanut ammasumik saqqummiunneqarnissaannik kissaateqannginneq pineqanngilaq, kisiannilu innuttaasut peqataatinneqartussaanguneeqassappat paasissutissanik naleqquttunik saqqummiusinnissaq ilaammat. Tassami suut tamaasa saqqummiunniissaannik piunasaqarnissap kingunerisinaammagu paasissutissat pingaaruteqartut paasissutissarpasuit akornanni ersarlussisinnaanerat.”

4) Tusarniaanermi imaluunniit tusarniaanivik sioqqullugu tusarniaanermi ator-tussat tamarmiusut tamanut takusassiarineqarnissaat sooq kissaatigineqanngin-nersoq tunngavilersoqqullugu ataatsimiititaliamit qinnuigineqarputit.

Akissut

Paasissutissarpasuit ataatsikkut saqqummiunniissaat nangaanartoqarsinnaavoq, taamaalillutik allagaatini innuttaasut namminneq immikkoortiterisussanngorti-taatillugit. Tamanna paasissutissanik saqqummiussineq tulluurtuunngilaq, alla-gaatit nalunaarusiallu pingaarutillit tammaannarsinnaammata.

Innuttaasunut amerlanerpaanut iluaqutaasussamik ator-tussat innuttaasunut oqaatsini pingaarutilinni atuaruminarsarnissaat anguniarneqarpoq. Tamatumunnga Naalakkersuisut pisussaaffeqarput.

4a) Apeqqut 4-mut ilassutitut ataatsimiititaliamit paaserusunneqarpoq ator-tussat immikkoortiternagit tamavimmik tamanut saqqummiunneqassagaluarpata tusar-niaassutit qassinik qupperneqassagaluarpat?

Akissut

Apeqqut paatsoorneqarsinnaanngitsumik akineqarsinnaanngilaq, suliniut apeqqutaammat, suliniummiillu suliniummut allagaatit amerlassusaat assigi-inngiaartupilussuusinnaammata. Ilaatigut ingerlatsivissat il.il. qanoq amerlatigi-sut sanaartorneqassanersut, aammalu suliniut Kalaallit Nunaanni sumiinner-soq apeqqutaasarpoq.

4b) Atortussat pingaarutillit takujuminaassisinnaanerat atuartussamut ilitersuu-siornikkut pinngitsoortinneqarsinnaava?

Akissut

Tamanut ammasunik tusarniaasitsinernut atatillugu atuagaqarnissamik ilitsersu-usiortoqas-sanersaq Naalakkersuisut isumaliutigisimavaat. Siunnersuut taanna Naalakkersuisut sulii-aqarfigeqqikkusuppaat.

Innuttaasunik ataatsimiisitseriaaseq

5) Innuttaasunik ataatsimiisitseriaasissaq Naalakkersuisunit qanoq eqqarsaatersuutigineqarpoq, ullumimi inuit ikittuinnaat oqaaseqartarlutillu tusarneqartarmata. Periutsit allat innuttaasunik amerlanerusunik peqataalersitsisut takorloorneqarsinnaappat? Apeqqarissaarfigineqartussanik, seqersittakkanik takutitsinermik inimillu atorineqartumit apeqquteqartarnermik akissuteqartarnermillu atuineq tamatigut pitsaaneruneq ajorpoq.

Akissut

Suliniutinut assigiinngitsunut atatillugu tamanut ammasunik tusarniaanermi ataatsimiisitsinerit innuttaasunillu ilanngussuinerit ingerlanneqartuarmik naleqqussagaasutut ingerlassaavoq. Taamaattumik misilerarneqareersimasunut ilassutigisinnaasanik ilutsit allat takorloorneqarluarsinnaapput. Tassunga atatilugu tamanut ammasunik tusarniaanermi ataatsimiisitsinerinnaat eqqarsaatiginagit siamasinnerusumik takorluugaqarluni innuttaasunik ilanngussuinissap takuniarnissaa pingaaruteqartoq isumaqarpunga. Tusarniaanermi ataatsimiinnerit taakku saniatigut innuttaasunut tunngatitatut suliarisat arlallit pisarput, minnerunngitsumik ingerlatseqatigiiffinit pilersitatut suliarisat. Nalunaarusiaasunut ilisimatitsissutitut ilanngussarisanullu suliarineqartartut apersuisarnerit, inummit inummut ataatsimeeqateqarnerit, sammisanik suleqatigiinnik ataatsimiinnerit workshoppillu il.il. Suliat tamakku tamarmik tamanut ammasutut tusarniaanermi ataatsimiinnerit sioqqullugit, nalaanni kingornatigullu pisraput, qaqutiguunngitsukkullu soqutigisaqatigiinnut immikkut toqqartukkanut, ilanngullugit innuttaasut nalinginnarnut tunngasuusarlutik.

5a) Innuttaasunik ataatsimiisitsinissani aggersuni peqataatitsinissamut periutsinik allanik milittaanissaq Naalakkersuisut isumaliutigivaat?

Akissut

Ilustit suliarisallu allat isumaliutigineqartuarpot. Siusinnerusukkut ataatsimiinnerni misilittakkat pissarsiat aamma siunissami ataatsimiinnerni atorineqarsapput. Taamaattorli innuttaasunik aamma tusarniaanermi ataatsimiinnerni allani

arlalinni iluserisaq qangaaniilli atorneqartartoq, inunnik paasisimasalinnik sarsartitaqarluni, powerpointimik nassuiaasarluni, inersuarimiillu apeqquteqartitsisararluni atorneqartartuusoq, aammalu innuttaasut politikerillu akornanni toqqaannartumik oqaloqatigiissitsisararluni ilusiusoq Naalakkersuisut paasisima-
vaat.

Tusarniaanerit pillugit inatsit tamanut atuuttoq

6) Tusarniaanernut innuttaasunillu peqataatitsinernut tamanut atuuttumik inatsisiliornissamik kissaateqarneq Naalakkersuisunit qanoq isumaqarfigineqarpa? Taamatut inatsisiliortoqannginnissaanut suut pissutaasinnaasutut Naalakkersuisunit isigineqarpat?

Akissut

Tusarniaanerit innuttaasunillu ilannguissuinnermut tunngatillugu nalinginnaasumik inatsit pillugu isummamut Naalakkersuisut itigartitsiniartuunngillat, apeqqutilli tamakkiisumik akineqarnissaa sioqqullugu erseqqinnerusunik misisuinerit nalilersuinerillu suliareqqaartariaqarput. Tamatumali aatsitassanut inatsisip allanngortinnissaanut siunnersuummik kaammattuutigineqartumik tusarniaanermik ingerlattakkat pitsanngorsarnissaannik kinguartitsinissamik nassataqasannngitsuunera Naalakkersuisut naliliiffigaat.

Ingerlatitseqqittarneq

7) Tusarniaanerit tv-kkut radiukkullu aallakaatinnerisigut innuttaasut peqataatinneqarsinnaanerit pitsaasuussaaq. Tamanna piviusorsiorlutut Naalakkersuisunit isigineqarpa?

Akissut

Tusarniaanerit tv aamma radio aqutigalugit aallakaatinneqartarnissaata iluarinartuunissaa Naalakkersuisut aallaaviatigut isumaqatigaat. Taamaattorli aallakaatitsinissaaq siunertaralugu aaqqissuussanut taakkununga aallakaatitsinissamik toqqagaqarnissaminnut tusagassiorfiit namminneq aalajangiisinnaapput. Ilaatigut London Miningimik tusarniaanerit ilaannut atatillugu siusinnerusukkut tv-kkut aallakaatitsisoqarsimasoq oqaatigineqassaaq.

Ataatsimiititaliap Naalakkersuisumik apersuinerata Naalakkersuisup
ataatsimiititaliallu akornanni pingaarnersiulluni tulleriaarinerit anguniakkallu
pillugit naalakkersuineranut tunngasumik oqaloqatigiinnertut sapinngisamik
iluseqartinneqartarnissaa ataatsimiititaliamit anguniarneqarpoq. Taamatut oqal-
linneq ammasumik oqallinnertut sapinngisamik ingerlanneqassaaq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga
Med venlig hilsen

Jens Erik Kirkegaard